

Dance en (pop)journalistiek

“Wie had gedacht dat house na tien jaar nog zou bestaan? Het is echt een cultuur geworden. Met eigen muziek, beeldtaal, mode. House muteert en evolueert, het breekt niet af. Het is een technocultuur voor jeugd die met nieuwe media vertrouwd is geraakt en daarmee volledig nieuwe dingen creëert.”

VJ Artist Micha Klein – NRC 9-1-’98

Onderzoek naar het fenomeen dance in de media

Samenvatting: Dit onderzoek is gericht op de intrede van de muziekstroming dance in Nederland eind jaren '80 begin '90. Doel is weer te geven in hoeverre media hier aandacht aan besteedde, op welke manier en de ontwikkeling van de media-aandacht door de jaren heen weer te geven. Om alles in zijn context te plaatsen baken ik eerst af wat dance is, hoe de verhoudingen binnen Nederlandse dance-scene liggen. Ook beschrijf ik de rol van dance binnen de popjournalistiek. Ik sluit af met mijn eindconclusie en visie over de rol van de popjournalist binnen de dance-scene in verleden en heden.

Ik wil iedereen danken die bij de totstandkoming van deze scriptie een rol heeft gespeeld. Alle geïnterviewden, popjournalisten, de medewerkers van organisaties/ managements waarmee ik gesproken heb (of die mijn vragen schriftelijk beantwoord hebben) en in het bijzonder Micha Klein voor het mogen gebruiken van zijn werk. Het oog wil immers ook wat.

“Popjournalisten staan onderaan de ladder van de journalistiek “

Leon Verdonschot, winnaar Pop Pers prijs 2005

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 4
1.Probleemstelling	
1.1. Aanleiding: keuze van het onderwerp	
1.2. Centrale vraagstelling	
1.3. Doelstelling	
1.4. Deelvragen	
1.5. Begripsbepaling	pag. 5
1.6. Aanpak	
2.Uitwerking van vraagstelling en begrippen: theoretische en historische onderbouwing op grond van literatuuronderzoek	pag.6
3.Verslag veldonderzoek	pag. 13
3.1 Analyse	
3.2 Resultaten	
3.3 Conclusies	pag. 23
4.Evaluatie c.q. visie m.b.t. probleemstelling	pag. 25
Overzicht Bronnen	pag. 27

Voorwoord

Als deeltijdstudent bevind ik me in de laatste fase van mijn opleiding Journalistiek aan de Fontys Hogeschool Journalistiek te Tilburg. Toch is er een grote mogelijkheid dat ik niet in als journalist aan het werk ga. Dit heeft te maken met mijn passie, dance. Ik ben opgegroeid met deze muziekstroming en sinds een aantal jaren er ook dagelijks mee bezig. Doordat ik voor dance-websites en tijdschriften schrijf en betrokken ben bij de promotie voor enkele (internationale) dj's, weet ik uit eigen ervaring dat er een aparte verhouding tussen dance en journalistiek bestaat. Het is een haat liefde verhouding tussen partners die elkaar vaak niet begrijpen maar wel nodig hebben. Het onderzoeken waarom dit zo is en hoe deze relatie in elkaar zit vind ik erg interessant. De keuze voor mijn onderwerp: 'Dance en (pop)journalistiek' is voor mij dan ook een logische.

1. Probleemstelling

1.1.1 Aanleiding: keuze van het onderwerp

Pas toen Tijs Verwest (Dj Tiësto) in 2002 tot beste dj van de wereld werd verkozen en hij onbewust Nederland wereldwijd promootte, kon ook de landelijke media niet langer om het fenomeen dance heen. Deze muziekstroming en vorm van jongerencultuur bestond inmiddels al wel zo'n 15 jaar. Met de opkomst van dance (toen nog house genoemd) hebben de traditionele media zich moeten aanpassen aan iets waarmee ze helemaal niet vertrouwd waren. Hoe is dit gegaan en hoe is de relatie nu? Dagelijks ben ik met dance bezig en sta ik in contact met dj's en organisaties. Een goede gelegenheid om alles eens uit te zoeken.

1.1.2 Centrale vraagstelling:

Van journalistieke deskundigheid was bij de opkomst van dance geen sprake.

1.3 Doelstelling:

Aan de hand van deze stelling wil ik onderzoeken/aantonen hoe journalisten met deze muziekstroming en vorm van jongerencultuur zijn omgegaan en nog steeds omgaan.

1.3.1 Deelvragen:

Wat is dance?

Hoe zit de Nederlandse dance-scene in elkaar?

Welke deskundigheid hebben popjournalisten?

Wanneer ben je deskundig?

Hoe is de berichtgeving rond dance nu in vergelijking met vroeger?

1.5 Begripsbepaling¹:

Er zijn een aantal termen/begrippen die regelmatig zullen voorkomen die ik hier (kort) zal toelichten. **Dance** is een verzamelnaam voor de verschillende elektronische muziekstromingen. Welke dit zijn en hoe deze zijn ontstaan, geef ik later weer. **Underground** is een term die ik gebruik voor een muziekstroming die nog niet bij het algemene publiek bekend (populair) is maar slechts bij liefhebbers.

Acid house: een muziekstroming die in de jaren '80 in Chicago furore maakte, en aan de basis ligt van vrijwel alle substromingen van de housemuziek. De naam "Acid" verwijst naar de slang-benaming voor LSD, omdat de muziek gemaakt met de Roland TB 303 synthesizer zeer vreemd en vervormd klinkt, alsof men aan het trippen is.

Community: interactief platform op internet waarop liefhebbers van dance bijeenkomen, van gedachten wisselen.

Dance-organisatie: organisaties van dance-feesten zoals ID&T, UDC en Extrema.

Dance-scene: alle bedrijven en personen die een rol spelen binnen dance.

House: (overkoepelende) term gegeven aan de elektronische stroming van dansbare muziek die uit de disco voort kwam. Door de vele substromingen die er ontstonden is de term te komen vervallen en vervangen met dance.

Hardcore: Ook wel gabber genoemd en een samensmelting van meerdere stijlen met de oorsprong in techno en het Belgische new beat. Het is de hardste en snelste house variant en in Nederland ontstaan.

Hardstyle: zachtere variant op hardcore die het meest weg heeft van hardere Duitse trance en engelse hardhouse. Benaming kwam op toen de dochteronderneming van ID&T (Q-dance) feesten startte waar deze muziek gedraaid werd.

Mainstream: benaming die wordt gebruikt bij een muziekstroming die populair is bij het algemene publiek.

Metrum: muzikale maat van de muziek, in dance vooral een vierkwarts maat.

Socio-culturele criteria: zaken als kennis van muziek, kennis van muziekgeschiedenis en muziektheorie en kennis van andere, al dan niet 'collectieve' oordelen over muziek die de journalist beïnvloeden bij het beoordelen van muziek.

Techno: elektronische muziekstijl uit de jaren '70 die geassocieerd wordt met de stad Detroit omdat die daar als reactie op house doorontwikkeld werd.

Thunderdome: succesvolle cd reeks van ID&T en tevens naam van hun hardcore feesten.

Trance: combinatie van techno en house waarbij de melodie en spacey klanken voor een hoogtepunt in de muziek en een apart gevoel voor de luisteraar zorgen.

1.6 Aanpak:

Voor deze reflectie ben ik als volgt te werk gegaan. Eerst heb ik informatie verzameld van de begintijd van dance tot nu. Daarna ben ik proberen na te gaan hoe de media (kranten) te werk gingen als er over dance geschreven moest worden. Ik heb daarvoor redacteurs geïnterviewd. Ook heb ik een aantal popjournalisten vragen gesteld. Van enkele dj's wilde ik weten wat hun ervaringen met de media is. Pr en woordvoerders van dance-organisaties heb ik gevraagd een vragenlijst in te vullen over de berichtgeving door de jaren heen. Verder heb ik bronnen verzameld zoals literatuur, tijdschriften, informatie van het internet en van deskundigen.

¹ Gebruik gemaakt van <http://nl.wikipedia.org/wiki/House>

2. Uitwerking van vraagstelling en begrippen: theoretische en historische onderbouwing op grond van literatuuronderzoek

Om de hoofdvraag van deze reflectie te kunnen beantwoorden is het beter om de deelvragen eerst te beantwoorden. Hierdoor krijg je als lezer de nodige informatie waardoor omstandigheden en verhoudingen duidelijk worden.

-Wat is dance?

Zoals eerder gezegd is dance is een verzamelnaam voor de verschillende elektronische muziekstromingen. Maar letterlijk vertaald betekent het gewoon dans en die definitie: elektronische muziek waarop je kan dansen is dan ook het beste. Maar eigenlijk is de term dance in Nederland iets van de laatste jaren en wordt er vooral over house gesproken. De term dance is naar mijn mening ontstaan doordat er uit house vele substromingen ontstonden die allemaal hun eigen naam kregen. Wat dat betreft is Nederland echt een hokjesland. Met de vercommercialisering is de overkoepelende term dance ontstaan om al deze stromingen op één hoop te kunnen vegen. Er zijn diverse meningen over het ontstaan van dance (house dus eigenlijk) en het blijkt moeilijk de precieze herkomst te herlijden. Er zijn meerdere interpretaties wie er waar is begonnen. Omdat het een underground iets is, is niet alles gedocumenteerd en moet je soms op meningen van personen af gaan. Hieronder beschrijf ik kort hoe het naar mijn idee ontstaan is.

House is eind jaren '70 in de VS ontstaan uit de overblijfselen van de disco muziek. Nadat deze muziekstroming aan populariteit had verloren bij het grote publiek keerde deze terug naar de underground. Enkele jongeren (die later zouden uitgroeien tot bekende dj's) hielden zich bezig met het luisteren en later draaien van muziek en veranderden de disco naar hun eigen sound, het latere house. House is na de punk van eind jaren zeventig, de belangrijkste, maar tevens de minst begrepen vorm van jongerencultuur van de jaren tachtig en negentig. Voor journalisten vooral vreemd, voor jongeren een uitlaatklep, iets nieuws en interessants wat je moest beleven. Een artikel van Erwin Olaf over house in de laatste jaargang van het Nederlandse muziekblad Vinyl (december 1986) zorgde voor een grote toestroom aan mensen die toch wel eens wilden weten waar het nu allemaal om draaide met die housemuziek. Van een doorbraak was nog niet echt spraken en een hype was het zeker niet maar de eerste interesse bij een groter publiek was gewekt.

-Hoe zit de Nederlandse dance-scene in elkaar?

Om dat duidelijk te kunnen maken is het van belang om het ontstaan van house en haar intrede in Nederland toe te lichten. Midden jaren tachtig ontstond in Chicago, Detroit en New York een nieuwe elektronische dansmuziek, die voornamelijk werd uitgebracht op kleine, lokale platenlabels. House in Chicago, genoemd naar de gay-club The Warehouse, bouwde voort op de disco traditie, al was deze aanvankelijk veel minimaler van vorm en grotendeels instrumentaal. Het waren geen liedjes maar collages van beats en ritmes, vaak geproduceerd door de dj's zelf. House was geheel toegesneden op de dansvloer, niet bestemd voor op de radio. Bijna gelijktijdig ontstond in Detroit de techno, een futuristische stijl die de Europese elektronische traditie van groepen als Kraftwerk en mensen als Philip Glass verder voerde, en

er een eigen zwarte, funky draai aan gaf. Dj als Juan Atkins, Kevin Saunderson en Derrick May maken een meer mechanische variant op housemuziek door vocalen weg te laten. De Amerikaanse house komt in Europa terecht waar het erg aanslaat. Met name in Duitsland Begie en Engeland zijn tracks van het DJ International en Trax label populair en zijn er producers al bezig met eigen variaties.

Amerikaanse house en techno, door een vooruitstrevende selecte groep Engelse dj's geïmporteerd, vormden de soundtrack voor de eerste houseparty's. In 1988 lijkt er iets te gaan veranderen als acidhouse vanuit Engeland overwaait naar Amsterdam. Acidhouse krijgt de naam vanwege het snerpnd geluid en diepe bassen afkomstig uit de Roland 303 synthesizer maar verwijst ook naar LSD en de dan nieuwe drug XTC. Dat acid in het ondergrondse circuit van Londen zo populair was werd toch door een aantal figuren uit Nederland ontdekt. (de Rotterdamse ondernemer, 'partyguru' Ted Langenbach is daar een voorbeeld van). Een andere kleine groep Nederlanders had in 1987 al kennis gemaakt met acid in Ibiza, de verzamelplaats voor vrije geesten en muziekliefhebbers.

1987 was ook het jaar dat de RoXY in Amsterdam opende en Eddy de Clercq, zelf al gecharmeerd geraakt van house-achtige muziek nadat hij in New York de legendarische club Paradise Garage had bezocht, besloot iets met house te gaan doen. In dat jaar komt ene DJ Johnson in contact met een aantal andere op dat moment in Nederland verblijvende Engelse DJ's (waaronder Paul Jay). Hun idee om zelf feesten op wisselende locaties te gaan organiseren resulteerde in de oprichting van de Soho Connection. In het voorjaar van 1988 nodigde de Soho Connection een aantal DJ's uit Londen uit om te draaien op een van hun feesten. De muziek die zij meebrachten was duidelijk anders dan men in Nederland gewend was. Vanaf de zomer van 1988 begon de Soho Connection steeds meer feesten in de stijl die in Londen populair was te organiseren. De eerste "London comes to Amsterdam" party's waren een feit. Dj's (onder andere van club Shoom) en ook feestgangers uit Londen kwamen naar de feesten in Amsterdam. In september was er een voor het eerst een compleet weekend met 3 verschillende feesten van de Soho Connection. Veel rook, veel stroboscopen, zomerse kleding en acidhouse vulden vanaf die periode bijna wekelijks de pakhuizen, partyboten en andere locaties in Amsterdam. Het housevirus verspreidt zich vervolgens snel en de RoXY wordt als een ware housetempel gezien. In 1989 zijn er verschillende locaties waar house gedraaid wordt en worden de eerste underground tracks gemaakt. Sleutelfiguren zijn Eddy de Clercq, Gert van Veen, Corne Bos, Eric Cycle, Paul Jay, Jeroen Flamman en Abraxas, die op verschillende niveaus betrokken raken bij het organiseren van feesten en het uitbrengen van tracks.

Een belangrijk onderdeel van de Nederlandse housecultuur hebben we dan nog niet benoemd, de opkomst van hardcore- of gabberhouse.

Deze tak van house is ontstaan in de Rotterdamse club Parkzicht en is op het conto te schrijven van dj Paul Elstak. Hij had al wat tracks uitgebracht op het toen al bekende HitHouse label van Peter Slaghuis (een van de eerste producers van house in ons land) en was in het underground circuit van Rotterdam al vrij bekend als lid van de formatie Holy Noise. Parkzicht had sinds 1989 het roer omgegooid en was van punk/new wave club via danspaleis met bekende artiesten en themafeesten naar het draaien van house overgestapt. De bedoeling was wel om niet blindelings de Amsterdamse acid-sfeer te kopiëren, dus werd er op zoek gegaan naar andere varianten. De techno uit België (voortgekomen uit de new beat stroming) en varianten uit Amerika, Italië en Engeland bepaalden voor een groot gedeelte de stijl die

vanaf toen gedraaid werd door dj Rob (Jansen). Deze stijl sloeg goed aan bij het uitgaanspubliek, en werd al vrij snel bekend buiten Rotterdam. De sfeer was vanaf het begin al een undergroundsfeer, wel bekend, maar bij een bepaald soort publiek. Het deurseleid was soepel, alles mocht, iedereen kon naar binnen, dit in tegenstelling tot de rest van de discotheken, waar nog altijd een soort dresscode heerste (netjes, verzorgd). We spreken inmiddels over het jaar 1991. Parkzicht en de muziek uit Rotterdam werd steeds bekender in het housecircuit, maar voor de buitenwereld en de media was house nog steeds voor wat Nederland betrof iets dat alleen in Amsterdam en omstreken leefde. Dit stak de Rotterdammers. Dj Paul produceerde onder de naam Euromasters het nummer: *Amsterdam, waar lech dat dan? / Rotterdam, éch wel*. Vanuit Amsterdam reageerde dj KC the Funkaholic in een interview al eerder op de muziek uit Rotterdam: "Herrie voor vooral de lagere sociale klasse, de groepen jongeren die als gabbers onder elkaar in het weekend maximaal uit hun dak willen gaan." Deze term werd trots door het pakzicht publiek (en overige hardcoreliefhebbers) overgenomen. De hardcore-techno heette voortaan gabber, hun aanhangers werden gabbers².

Kort samengevat is de opkomst van dance als volgt te beschrijven:

Uit de disco ontstaat halverwege de jaren 80 house in Chicago en later New York. In Detroit ontstaat een hardere mechanische variant met de naam techno. Deze stromingen komen over naar Europa en er ontstaan diverse substromingen. In Nederland is het eerst acidhouse ('88) wat aanslaat en ontstaat er vanaf '91 als tegenreactie een eigen hardere variant gebaseerd op Belgische techno met de naam hardcore/gabber. Nederland beschikt vanaf dat moment dus over meerder vormen van house, sommige in opkomst sommige op hun weg terug om in een andere vorm(naam) weer op te komen. Doordat de term house niet meer duidelijk voor een bepaalde stroming staat en er veel substromingen zijn ontstaan verdwijnt de term. Alle substromingen hebben een eigen naam. Eind jaren '90 wordt de term dance geïntroduceerd. In eerste instantie een term die door de commercie is verzonden en veel gebruikt wordt voor verzamel cd's waar meerdere stromingen op te vinden zijn. Dit niet te verwarren met de nog niet wijd geaccepteerde substroming hard dance, een variatie op hardstyle en hard trance.

Nu ik de ontwikkeling van de dance en de intrede in Nederland heb beschreven is het tijd de verhoudingen binnen de Nederlandse dance-scene weer te geven.

Begin jaren '90 ontstonden er de eerste dance-organisaties waarvan ID&T en UDC de grootste zijn. ID&T is ontstaan als koeriersbedrijfje dat een eindexamenfeestje organiseerde. De 3 heren, waarvan de initialen verwerkt zijn in de naam van deze organisatie (Irfan, Duncan en Theo), hadden zoveel lol dat ze meer feesten zijn gaan organiseren. Vanaf 1992 hebben zij zich in het beginsel toegelegd op de verkoop van cd's, organiseren van events en de merchandising. Met de cd serie Thunderdome en de gelijknamige hardcorefeesten scoort het bedrijf gigantisch. Door het ontstaan van een vrolijke variant het zogenaamde 'Happy Hardcore' is er wel commercieel succes en veel media aandacht maar haakt ook een deel van de oorspronkelijke fans af. Hardcore is in 1996 populairder dan ooit, daarna zakt het een beetje weg. ID&T speelt daar op in en komt met concepten voor feesten rond andere stromingen als techno, trance en house, grotendeels met veel succes. Het bedrijf is verantwoordelijk voor feesten met namen als Mysteryland, Schockers, Sensation, Trance Energy, Innerscity en de laatste jaren opnieuw Thunderdome. Deze trekken wel 30.000 bezoekers of meer en bieden naast de beste dj's op hun gebied een hoog entertainment gehalte

² Uit: 'What's this thing called house'

met mooie aankleding qua decors, danseressen en uitstekend licht en geluid. Vanaf 1997 ging het erg snel en volgde een ontwerpstudio voor flyers, een website, het magazine, samenwerking met 'New Dance Radio', oprichting van dochteronderneming Q-dance (verantwoordelijk voor Hardstyle evenementen en inmiddels goed voor 15% marktaandeel), opening van loungecafé Mme Jeanette en strandtent Bloomingdale tot de FM frequentie in 2003. Met een eigen radiozender en nog een locatie in hartje Amsterdam leek het succes niet meer kapot te kunnen. ID&T groeide uit tot een bedrijf dat een omzet genereert van 35 miljoen euro, vijftig fulltime banen bood (excl. parttime event jobs) en een belang heeft van 50% in het eerder genoemde Q-dance. Het is de onbetwiste marktleider op het gebied van dance maar heeft het laatste jaar ook te lijden gehad van de slechte marktsituatie. Door het succes van dance stegen de kosten voor feesten en stegen de prijzen van kaartjes zo dat niet alle feesten meer uitverkocht raakten. Hierdoor gaat het bedrijf zich weer op de kern richten en heeft het naast mensen, zaken afgestoten zoals het magazine en het platenlabel en is het op radiogebied op zoek gegaan naar een sterke partner. Slam FM is inmiddels in handen van 2HMedia, de media investeringsmaatschappij van Lex Harding, Ruud Hendriks en Marcel Dijkhuizen. ID&T richt zich met name op haar Sensation concept en is ermee bezig om dit in een groot aantal landen te realiseren. Duitsland en België is dit al het geval en China, Rusland, Polen, Turkije en Spanje staan in de planning (inmiddels zijn er 22 landen voor dit concept – 2008).

UDC (United Dance Company) is een samenvoeging van de organisaties TNT en DanceValley Deze laatste is ook opgericht door een aantal vrienden en het gelijknamige DanceValley is inmiddels al meer dan 10 jaar een erg succesvol festival. Verder organiseert het grote feesten / evenementen met namen als Impulz, Strike One en weet het populaire dj's als Carl Cox en Armin van Buuren aan zich te binden en daar een show omheen te bouwen. Iets wat ID&T ookal deed met Tiësto en Luna, 2 populaire dj's van de laatste jaren. Het bedrijf heeft een marktaandeel van ongeveer 20% en zet zo'n 17 miljoen euro om.³ Doelstelling is om in vijf jaar tijd haar halve omzet vanuit het buitenland te halen. Dat is kennelijk de trend van de laatste jaren. Steeds meer organisaties hebben gemerkt dat zij het alleen niet redden en een sterke partner met veel contacten of middelen nodig hebben. Verder zijn er nog Extrema (house) en Awakenings (techno), 2 middel grote organisaties die eveneens al een decennium lang dancefeesten organiseren. Natuurlijk kunnen we ook Mojo niet vergeten. Deze organisatie heeft een grote vinger in de pap met festival als Lowlands, Pinkpop en 5 days off en zorgt voor de programmering van veel poptempels in ons land waar regelmatig dance-artiesten te zien zijn. Door de jaren heen zijn er diverse organisaties als paddestoelen uit de grond gekomen maar het grote deel heeft het niet gered vanwege de grote concurrentie van eerder genoemde organisaties. Deze hebben ervaring en beschikken bovendien over contacten (en ook contracten) met sponsors en bepaalde locaties in Nederland. Als nieuwe organisatie kom je daar dus niet snel tussen.

Naast bovengenoemde organisaties die vooral verantwoordelijk zijn voor de grotere feesten/evenementen in ons land zijn er, verspreid over het hele land, tientallen organisaties die wekelijks of maandelijks op meestal vaste locaties hun avonden organiseren in de clubs (discotheken). Deze organisaties heb je in het hele land maar de bekendste bevinden zich toch in de grotere steden. Zo is er Chemistry (voornamelijk Amsterdam), FCA (voornamelijk Utrecht), Meubelstukken, MAW met hun Sneakerz concept, Motion en ook Full Circle. Deze organisaties organiseren wekelijks in ieder hun "eigen" clubs feesten. Denk hierbij aan clubs

³ Uit: 'Een dipje in de dance' door Edo Dijksterhuis (Financieel dagblad)

als Panama, Escape, Winkel van Sinkel, De Rechter, Off-Corso om er maar een paar te noemen. Dit gaat op voor heel Nederland. In veel uitgaansgelegenheden is er elke vrijdag en zaterdag wel een organisatie verantwoordelijk voor de muzikale programmering van de avond. Al zijn er natuurlijk ook clubs die dit voor een groot deel zelf blijven doen zoals de Matrixx (Nijmegen). Met name in Engeland zijn zulke organisaties uitgegroeid tot merken en een begrip bij de jeugd. Denk hierbij aan Ministry of Sound, God's Kitchen en Gatecrasher.

Hoe staat de popjournalistiek ervoor?

Een van de mensen waarmee ik contact heb gehad en die ik al een tijdje volg is Theo Ploeg (1969). Deze is zelfstandig (pop)journalist, redacteur en adviseur nieuwe media en popcultuur. Ook is Ploeg oprichter en hoofdredacteur van cut.up.media, freelance journalist voor het Haarlems Dagblad en muziekblad OOR en geeft hij lezingen over de stand van zaken in de Nederlandse popmuziekjournalistiek op het web. In het verleden was hij hoofdredacteur van KindaMuzik, redacteur van Opscene en Gonzo, schreef hij voor GPD, Basic Groove, Go! en Ravage. Kortom iemand met behoorlijke bagage op het gebied van de popjournalistiek. In een eerder interview⁴ zei Ploeg al eens: *"De Nederlandse popjournalistiek is van een laag niveau in vergelijking met die in landen als Engeland, Duitsland en Amerika. Dat komt omdat wij populaire cultuur nog immer als iets niet relevant vinden. Resultaat is dat veel popjournalisten 'fans' zijn die daarom al niet de neiging ontwikkelen om door te spitten, op zoek te gaan naar het wezen van de popmuziek. Doordat popcultuur en dus ook popjournalistiek niet serieus genomen wordt, trekt het eveneens weinig mensen aan die er echt journalistiek mee bezig zijn, die popmuziek willen ontleden, willen duiden, er boven willen gaan staan op zoek naar verbanden. Het resultaat is kneuterig geneuzel over alles wat niet relevant is."* Opvallend genoeg noemt Ploeg in een ander interview juist die fans als talentvolle popjournalisten: *"Ik ken in Nederland een aantal mensen die net zo schrijven als de mensen die schrijven voor de:bug (Duits tijdschrift voor elektronische muziek) en The Wire, misschien niet zo goed, maar wel met dezelfde passie, dezelfde diepgang. Zij zijn constant op zoek naar nieuwe muziek. Luisteren en kopen elk weekend weer veel platen en betalen die uit eigen zak. Zij zouden de volgende generatie popjournalisten moeten zijn. Het gekke is: ze werken niet professioneel in de popjournalistiek."* De popjournalistiek wordt niet serieus genomen doordat het veelal fans zijn die popjournalistiek bedrijven en dit niet professioneel genoeg doen maar het zijn juist fans die het best over popmuziekschrijven. Een paradox op het eerste gezicht maar wel te verklaren. Je moet mensen hebben met een passie voor popmuziek die reflecterend en opiniërend te werk kunnen gaan en over een goede schrijfstijl beschikken. Alleen liefde is niet genoeg ook deskundigheid is gevraagd.

"Popmuziek is een kunstvorm die best wel wat te zeggen heeft, die jarenlang heeft geworsteld om serieus genomen te worden, maar op het moment dat zij eindelijk serieus genomen wordt zichzelf ontmantelt en in een soort leegte verzandt."

Juryrapport Tom Engelshoven Pop Pers Prijs 1998

⁴ Uit: 'De waarheid als een hype' door Harry Prenger

-Welke deskundigheid hebben popjournalisten?

Het juryrapport van de Pop Pers Prijs uit 2003 (uitgereikt aan Hester Carvallo) geeft hier een goed beeld van: “Net zoals er zestien miljoen coaches van het Nederlands elftal bestaan, is in feite elke popliefhebber een popjournalist. Niets dat zoveel emoties losmaakt of discussies oproept als een concertrecensie, een cd-bespreking, een column, een reportage of een essay. Over smaak valt niet te twisten? Kom nou! Geen spreekwoord komt dichter bij de onwaarheid dan deze ene. Niets mooiers om over te twisten dan juist smaak. Niets dat zich beter leent voor emoties en discussies dan popjournalistiek.” Maar wat maakt dan het onderscheid tussen een popliefhebber (fan) en een popjournalist. Ervaren popjournalist en radiomaker Sjeng Stokking vindt dit verschil klein maar duidelijk: “Wat de deskundigheid van popjournalisten boven fans betreft, is dat niet iedereen popjournalist kan zijn, maar wel altijd fan. Als popjournalist heb je vervolgens meer mogelijkheden om jezelf goed te informeren: een artiest ziet immers wel altijd graag journalisten, want dat geeft publiciteit, maar lang niet altijd fans, want die zijn te talrijk, te onnozel vaak, meestal niet belangrijker dan een paar seconden voor een handtekening. Fans zijn alleen als groep belangrijk voor een artiest, journalisten meer als individu(en).” De popjournalist is meer dan een fan (die kan schrijven).

De jury van de Pop Pers Prijs stelt vervolgens zelf de vraag al: wat maakt iemand tot een goed popjournalist? ”In het juryberaad vielen er termen als: objectief, gevoel voor taal, nieuwsgierigheid opwekkend, origineel, een eigen verhaal vertellend, oog voor detail, rake analyses, mild humoristisch, constant hoge kwaliteit, uitblinkend in verscheidene disciplines, ruime muzieksmaak, inspirerend. Een popjournalist hoort oog te hebben voor de omgeving en maatschappelijke of muzikale trends. Niet alleen sociale achtergronden spelen een grote rol. Popmuziek is meer dan muziek. Popmuziek is ook een uiting van de Zeitgeist. Goede popjournalistiek hoort daar bij aan te haken, liefst in het allervroegste stadium.”

Die laatste zin geeft goed weer waar het in mijn ogen bij dance aan schortte maar daarover later meer.

-Wanneer ben je deskundig?

Paul Geerts is freelance journalist en van 1999 - 2005 was hij ook presentator en samensteller van het Omroep Brabant radioprogramma 'Overstuurd'; een programma met muziek en informatie over de Brabantse popscene. Sinds 1984 is hij als popmedewerker verbonden aan het Brabants Dagblad. Aan de Hogeschool Journalistiek doceerde hij 'recenseren'. Daarnaast is hij als woonredacteur verbonden aan GPD (20 regionale kranten verspreid over Nederland), Woonjournaal en het Brabants Dagblad. Hij schreef over popmuziek voor onder meer Oor, Watt en HP/De Tijd en van 1993 tot en met 1996 werkte hij voor VPRO Radio, onder andere als presentator van het programma Umma Gumma op Radio 3 FM.⁵

Volgens Geerts begint de gemiddelde popjournalist nog steeds uit een passie voor muziek. “Zo zette ik zelf in mijn begintijd bij het muziektijdschrift Oor mijn eerste stappen in de wereld van de popmuziek. Het was voor mij weliswaar geen wereld vol glamour maar wel een wereld waarin interessante vogels rondwaarden, met wie het prettig bomen is over

---

⁵ Bron: Radio.NL

muziek. Het is storend dat popjournalisten vaak navelstaarders zijn. Kennis van zaken is vereist. Niets zo erg als een popjournalist die alleen maar op de hoogte is van een enkele stijl, of het nu dance of metal is. Iedereen die over muziek schrijft zou het breder kader moeten kennen – van blues tot jungle, van gospel tot emocore – want pas dan kunnen verbanden gelegd worden.”⁶

Dit laatste ben ik het nu niet helemaal met Geerts eens en zie ik nu juist als het probleem van de huidige journalistiek op het gebied van dance. Kennis van zaken daar draait het inderdaad om maar hoe kun je de nieuwste release van een hardcore cd recenseren als je totaal geen kaas hebt gegeten van de opkomst en ontwikkeling van deze stroming. Het probleem zit hem in mijn ogen dat steeds meer popjournalisten met hun algemene, brede muziekkennis, artikelen schrijven/cd's recenseren over stromingen waar ze eigenlijk niet genoeg vanaf weten. Muziekstromingen moet je bijhouden, blijven luisteren, dj's aan het werk zien, jezelf in verdiepen door mensen binnen de scène te interviewen en ontwikkelingen op de voet te volgen en dat voor meerdere jaren lang. Elke stroming is een specialisme op zich. Het is zeker niet verkeerd om je horizon te verbreden maar gedegen kennis op doen van meerdere stromingen dat gaat eigenlijk niet echt. Als (ervaren) popjournalisten met van oorsprong een expertise in funk of jazz stukken schrijven over trance dj's dan merk je soms dat ze er niet helemaal in zitten doordat details niet kloppen. De jeugdige lezer krijgt op deze manier een beeld van zaken die wel eens niet geheel overeen zou kunnen komen met de werkelijkheid zonder daar zelf achter te komen. Popjournalisten hebben immers autoriteit en worden vaak als bron aangehaald waardoor opmerkingen in de loop van tijd als feiten worden aangenomen. “Dat euvel concentreert zich volgens mij rond bepaalde dancestromingen waar popjournalisten blijkbaar geen affiniteit mee hebben. Trance en hardstyle zijn daar voorbeelden van.” geeft eerder genoemde Theo Ploeg toe.

Welke facetten spelen bij het luisteren en evalueren van muziek een rol?

Laten we er van uit gaan dat de meeste luisteraars in principe niet veel over of van muziek weten, dat wil zeggen de technische implicaties (hoe muziek in elkaar zit en tot je komt) ervan niet kennen of beheersen. Bij het luisteren spelen deze factoren ook niet echt een rol. Wel is het belangrijk te realiseren dat technische implicaties van muziek socio-cultureel bepaald zijn. Waarom vindt de één een bepaald muziekstuk ontzettend mooi, terwijl de ander het verschrikkelijk vindt? Wat doet muziek met je emoties en hoe kan het je beïnvloeden? Hoe muziek beleefd wordt hangt van de persoonlijkheid af. Het gevoel voor muziek ontwikkelt zich stap voor stap en hangt samen met de lichamelijke ontwikkeling. Maat en metrum ontwikkelen zich met en door de motorische functies en de orgaanbewegingen en gaan later een eigen specifieke ontwikkeling volgen. Melodie ontwikkelt zich van heel eenvoudig tot steeds ingewikkelder en wordt sterk beïnvloed door de muziek die je als kind om je heen hoort. Harmonie hangt heel nauw samen met de ontwikkeling van het tonale gevoel. Pas na de pubertijd schijnt het harmonische gevoel echt ontwikkeld te zijn.

Het persoonlijke oordeel hangt af van affectieve (waar je van houdt) en cognitieve (wat je kent) waarnemingen. Ook sociale wenselijkheid (wat er om je heen leuk gevonden wordt) speelt een belangrijke rol. Wanneer het affectieve oordeel in strijd is met het cognitieve oordeel zal het brein dit verschil zoveel mogelijk weg proberen te werken. De mate van genot

⁶ Uit: "De journalistieke verantwoordelijkheid van.....", een uitgave van Fontys Hogeschool Journalistiek ter gelegenheid van haar vierde lustrum, november 2000.

dat beleefd wordt hangt af van de complexiteit en nieuwheid van de muziek of beter muzikale stimulus (wijze waarop je hersenen geprikkeld worden bij het luisteren naar muziek). Bepalend zijn de herhalingen van de stimulus die overeenkomen met de ervaring van de persoon. De juiste verhouding tussen nieuwheid en herhaling maakt een muziekstuk boeiend.⁷ Kennis van muziek, kennis van muziekgeschiedenis en muziektheorie, kennis ook van andere, al dan niet 'collectieve' oordelen over muziek (de socio-culturele criteria) kleuren daarmee de beoordeling. Voor- en afkeur voor muziek hangt dus voor een groot deel van ervaringen af. Met de ervaringen die iemand heeft, ontwikkeld hij een bepaalde visie op muziek of beter gevoel voor muziek.

Er van uit gaande dat een popjournalist ook maar een gewoon mens is, concludeer ik uit het bovenstaande het volgende:

Socio-culturele criteria geven kleur aan de beoordeling van muziek. Gevoel voor muziek ontwikkelt zich, is persoonsgebonden en afhankelijk van ervaringen. Veel popjournalisten die eind jaren '80 begin '90 over dance schreven hadden geen persoonsgebonden ervaringen met dance (was immers nieuwe) en groeiden op met andere muziekstijlen. Hierdoor hebben zij nooit een visie over dance gevormd zonder de vergelijking met voor hen bekende muziekstromingen aan te gaan. Het nieuwe aan housemuziek werd door hen niet als prettig ervaren door wat zij aan muziek gewend waren. Dat deze vorm van jongerencultuur gepaard ging met drugsgebruik, iets was bij andere muziekstromingen ook het geval was, was een aspect waar journalisten wel iets mee konden en waar hun lezers ook een beeld bij zouden hebben. De jongere generatie journalisten 'mist' misschien de voorkennis over andere muziekstijlen doordat deze opgegroeid is in een tijd waarin dance (house) de toon zette, in ieder geval niets onbekends meer was. Door die onbevangenheid heeft zij er meer feeling mee, wat duidelijk terug te lezen is in de berichtgeving.

3 Verslag Veldonderzoek

Door het beantwoorden van de laatste onderzoeksvraag doe ik verslag van het door mij uitgevoerde veldonderzoek.

-Hoe is de berichtgeving rond dance nu in vergelijking met vroeger?

Hier begin ik met de berichtgeving rond de intrede van dance in Nederland halverwege 1988. Met de komst van de acid feesten in Amsterdam begon ook de aandacht van de media voor dit fenomeen. Al hoewel deze was zeer beperkt. Maz Weston (bekend binnen het Amsterdamse nachtleven als lid van het inmiddels vervangen nachtburgemeestercollectief en werkzaam bij poptempel Paradiso) was toentertijd betrokken bij de organisatie van de Soho Connection loodsfeesten. Zij omschrijft de media aandacht als volgt: *"Er was aandacht in de media alleen omdat de tabloids in Engeland vol stonden met schreeuwende onzin over raves & drugs, de Nederlandse pers wilden dan alleen maar dat soort verhalen zoeken in Nederland. Er was met scepsis over house geschreven in de Nederlandse muziekpers - het was, volgens de gevestigde rockjournalisten, een trend die niet lang zou duren. Er waren maar een paar journalisten die het serieus namen."*

⁷ Onderzoek naar effecten van muziek op de mens door Jack van Lommel (student Provinciale Hogeschool Limburg – België) uit zijn scriptie over Reclame en Multimediale Vormgeving.

Één van die journalisten is Gert van Veen, eveneens actief als artiest/producer onder de naam Quazar en enige tijd ook werkzaam geweest als hoofdredacteur bij Release, het tijdschrift van ID&T. Hij bevestigt het verhaal van Weston: *"Er was wel aandacht maar de meeste kranten en tijdschriften (Telegraaf maar ook OOR) begrepen het niet en deden het af als een hype. Ik schreef voor de Volkskrant en was al bekend met House sinds 85 via de Engelse media. Bij de Volkskrant was geen kennis van zaken (House was immers geen muziek, slechts een hype die zo weer voorbij zal gaan) terwijl ik er helemaal in zat. House werd niet echt als een volwaardige muziekstroming gezien terwijl het er wel alle kenmerken van had. Als musicoloog zag ik dat het meer dan iets tijdelijks was en dit onderbouwde ik met argumenten uit de muziekgeschiedenis. Ik schreef een stuk voor het kunstkatern van de Volkskrant wat insloeg als een bom."* Zijn collega's van de schrijvende pers noemden hem destijds een "verrader van de goede zaak", maar hebben hun mening intussen wel moeten herzien. Van Veen noemde diezelfde collega's overigens "schrijvers van een culinair rubriek, terwijl ze alleen maar frieten lusten." De house-historicus, zoals hij wel eens genoemd wordt, raakte vanaf '88 echt in de ban van house. Voor die tijd had hij een groepje met René Van Barneveld en Michel Schoots, die later in de rockband Urban Dance Squad opdoken. *"Ik vond echter niet wat ik zocht,"* aldus Van Veen. *"Er ontbrak nog een stuk van de puzzel. En dat stuk was de elektronische muziek. Op mijn gitaar kon ik de verschillende klanken die in mijn hoofd zaten, niet weergeven. Toen ik voor de eerste keer hoorde van een synthesizer, wou ik meteen zo'n ding hebben. Ik was een straatarme punk, maar drie dagen later had ik wel het geld bijeen geschraapt om me een synthesizer aan te schaffen."* Waarom brak house nu juist door in Amsterdam: *"Doordat Amsterdam de meest internationale stad van Nederland is, heerst er een heel liberale sfeer. Het publiek staat open voor nieuwe dingen, veel meer dan elders. Mensen uit andere steden lachen met de Amsterdammers. Ze zeggen: die lui voeren niets uit, ze feesten alleen maar. Nou, dat klopt eigenlijk wel."*

Ook Alfred Bos (eindredacteur van het tijdschrift DJBroadcast) schreef toen al over dance. *"Ik begreep onmiddellijk dat house en techno de eerste signalen waren van enorme veranderingen die toen nog net achter de horizon verborgen waren maar in de komende jaren (de jaren 90) manifest zouden worden - de digitale revolutie. Ik had net Future Shock en The Third Wave (en kort daarop ook Powershift) van de Amerikaanse futuroloog Alvin Toffler gelezen en ik zag zijn (theoretische) verhaal als het ware om me heen werkelijkheid worden in de dansclubs. Het sociologische aspect van house boeide me op dat moment evenzeer als het muzikale aspect. In 1989 realiseerde ik me ten volle de er maatschappelijk een gigantische verandering voor de deur stond, vergelijkbaar met de overgang Middeleeuwen-Renaissance. Klinkt 'groot', maar ik maak geen grapje. Jim Kerr (zanger Simple Minds) voelde het ook en we hebben er nachtenlang over zitten bomen. Wat media-aandacht betreft, eigenlijk kwam er alleen positieve aandacht van Gert van Veen in De Volkskrant. Elders, ook in OOR, uitsluitend negatieve aandacht. Ik was indertijd redacteur van Popjaar 88-89 (uitgever: Luitingh) en heb Pieter Franssen (van OOR) een positieve bijdrage over house laten schrijven om negatieve bijdrage van Fons van Dellen (VPRO/Parool) te counteren. Ik schreef op dat moment ook voor Nieuwe Revu en mijn redacteurs (Frans Lomans, Wim Spijkers) stonden niet echt open voor de nieuwe ontwikkeling. Die wilden stukken over U2 en REM, het was al een gevecht om een kort nieuwsberichtje over het debuutalbum van Quazar in het blad te krijgen. Eind 1991 werd mijn contract niet verlengd omdat ik (en nu citeer ik Spijkers) "een klap van de house molen had gekregen". Mijn laatste bijdrage aan Nieuwe Revu verscheen begin 1992 en dat was een omslagartikel over Dance In Nederland - de eerste cover van Revu over Dance. Je hoeft maar naar de covers van de afgelopen jaren te kijken om te zien wie er gelijk had c.q. heeft gekregen."*

Een van de mensen die namens Nieuwe Revu schreef in die jaren was Gert Jonkers. *"Ik vond de meeste dance-artiesten volslagen oninteressant tijdens interviews. Waar je met bijvoorbeeld bands als Primal Scream, Oasis, Suede, of Bon Jovi nog kon lachen en ruzie maken, was de gemiddelde dj/danceproducer van een slaapverwekkende saaiheid. Misschien kwam het ook wel door het enorme wantrouwen dat de dance scène jegens journalistiek had, en volgens mij niet alleen jegens Nieuwe Revu. Dance was in den beginne misschien niet altijd even serieus genomen (in de trant van 'stelletje pillenslikkende platendraaiers met voorliefde voor monotone dreun') en die afstand zat er nog lange tijd in. Dancemensen wilden serieus genomen worden en dat levert zelden een vermakelijk gesprek op. Nieuwe Revu was natuurlijk dol op de feesten, op het hedonisme, op de drugs, op het 'doorgaan tot je om half 10 's ochtends verrot bent', dus dat was een goeie aanleiding om er aandacht aan te besteden. Het was volgens mij ook echt een explosie van nieuwe drugs dus niet zo vreemd. Daarnaast was mijn toenmalige chef Wim Spijkers, een enorme soul-fan dus hij hield ook echt van dance etc. vandaar dat we lijsten als 'de 50 beste danceclubs van Nederland' maakten enz.. De interesse van Nieuwe Revu voor dance was dus niet puur negatief of sensatiebelust."*

Een duidelijk tweedeling tussen liefhebbers en sceptici waarbij de eerste groep deze muziek als een openbaring ziet van een jongerencultuur terwijl de tweede groep het als een hype ziet waarbij de jeugd lonkt naar drugs en de uitvoerende artiesten totaal niet interessant genoeg zijn. Was er dan geen aandacht van binnen uit de scene, nu toch wel zoals in het blad Disco Dance, een blad dat tussen 1979 en 1993 werd uitgegeven en daarna helaas opgedoekt werd. Dit werd gemaakt door mensen als Sjeng Stokkink, Saul Poolman, Robin Albers en Jeroen van Inkel. Disco Dance begon als een vakblad voort drive in discotheekeigenaren annex dj's en volgde alle dance-gerelateerde ontwikkelingen en stromingen op de voet. Het dj'en, mixen en scratchen was midden jaren '80 belangrijk, en was aan hiphop gerelateerd. *"Als hoofdredacteur ervoer ik iedere nieuwe stroming als een zegen, dat houdt immers het leven erin, al was ik zelf inderdaad niet altijd even geporteerd van alles wat nieuw was, omdat mijn smaak altijd meer naar afro amerikaans ging, funk, rare groove, soul, gospel, blues, hiphop enz."* aldus Stokkink.

ACID ATTACK: als een lopend vuurtje

door Professor Acid

Zaterdagavond 3 september brandde er een enorme havenloods in het desolate Amsterdamse Oostelijk Havengebied figuurlijk en bijna letterlijk tot aan de grond toe af. Aldaar organiseerde het Londense DJ collectief The Soho Connection in samenwerking met de Amsterdamse undergroundzender Radio 100 de eerste grootscheepse Acid House Party van Nederland.

Acid House, de synthetische, snoeiharde en dodelijke trancedance variant van de originele Chicago Jackbeat is in korte tijd in Londen razend populair geworden. Zo is ook het Nederlandse publiek blijkbaar nieuwsgierig geworden naar dit nieuwe fenomeen, blijkens de 300 mensen die zich al rond middernacht voor de deur verdringen, terwijl er reeds 500 zielen binnen zijn. Een gigantische vlammenwerper, opgesteld voor de deur, spuugt regelmatig tientallen meters hoge vuurtongen de lucht in en zet de omgeving in een surrealistische gloed.

Helaas is de organisatie niet echt opgewassen tegen de immense afmetingen van de hal en de grote opkomst van het publiek. In Londen wacht iedereen netjes en gedisciplineerd voor de deur in de rij, maar in Nederland is dringen een must. Een ongeduldig clubje bezoekers legt dan ook een stevige fik aan tegen de op een kiertje staande loodsdeuren, waardoor deze wijd

opengegoot moeten worden, het publiek gratis naar binnen stroomt en de brandweer ijlings de vlammen moet komen blussen.

Stroboscoop-terreur

Ook binnen is ondertussen de vlam in de pan geslagen. Drie enorme soundsystems verdelen de loods in min of meer drie aparte ruimtes. Het reggae sound system beleefte minimale belangstelling en deze ruimte wordt bij gebrek aan faciliteiten vnl. als toilet gebruikt. In het gebied waar een andere DJ Acid, Rare Groove en Hip Hop door elkaar mixt is het redelijk druk en wordt goed geswungd en ingenomen. De derde ruimte, de Shoom Room (genoemd naar de Londense Acid Club), is het domein van de hardcore Acid heads. Se terreur van de stroboscoop en het rookkanon zijn hier troef. De elektronische Acid Beats en New York Garage House knallen

meedogenloos uit de speakers op de stampvolle dansvloer, waar Smiley T-shirts en hoofddoekjes goed vertegenwoordigd zijn. Het bezoekersaantal is inmiddels opgelopen tot 2000 à 2500 mensen.

Rollende oogballen

Mede dankzij een aanzienlijk aantal speciaal voor deze gelegenheid overgekomen Engelsen is de sfeer rond drie uur 's nachts ronduit 'weird'. Armen maaien door de lucht en oogballen rollen, dankzij de ruim voorradig zijnde drug Ecstasy, bijna uit hun kassen. Om half vier is alle Spa uitverkocht, om vier uur ook het bier. Drankexpedities rukken uit terwijl de DJ voor de twaalfde keer 'Can You Party?' van Royal House opzet. De betonnen vloer raakt klemsnat en glad door het druppelende zweet. De stroboscoop, de enige lichtbron in de ruimte, spettert onverminderd door en uit de waanzinnige dansende menigte stijgt steeds weer de kreet op: 'Acieeeeeee!!' De party dendert door tot 9 uur 's ochtends, als de zon allang weer schijnt over de verlaten haven terreinen van Amsterdam Oost.

Een eenzaam politieautootje met verbaasde agentjes wordt omgeven door nog altijd dansende en schreeuwende feestverlaters. Can You Feeeeeeeeeee It????????? ■

Dj Ben Liebrand was in die tijd al volop bezig met house en op het gebied van remixen een pionier. Hij heeft een duidelijke mening over de rol van de media, Liebrand kwalificeert journalisten uit die tijd als: *“Niet deskundig, sensatie gericht, niet terzake, en bovenal bevooroordeeld. Is het geen negatief nieuws dan was het vaak onzin, niet gebaseerd op feiten. Eerlijk gezegd is er wat dat betreft door de jaren niet veel veranderd, slechts marginaal. Journalisten hebben een eigen agenda en vaak is het verhaal al af voor dat het interview begonnen is.”*

In het artikel ‘Soulhouse of gabberhouse’ in het NRC van 1991 laat popjournalist Bernhard Hulsman zien dat het ook anders kan. In zijn artikel beschrijft hij op zeer deskundige wijze heden en verleden en toekomst en geeft hij weer hoe het er in de scène aan toe gaat zonder te focussen op negatieve elementen als drugsgebruik. In 1992 was het nieuwe aan house toch echt voorbij en kwam hardcore op in ons land. Naast drugsgebruik zoals dit ook het geval was bij de acidfeesten ging deze stroming ook gepaard met een bepaalde levenswijze en daarbij horende uiterlijke kenmerken zoals kleding en haardracht. Door de kaal geschoren koppen wordt er al snel een link gelegd met rechts extremisme en van dat stigma komen de gabbers niet meer af. Neem nu een artikel van Addie Schulte van Het Parool uit 1994. In zijn stuk over de hardcore party ‘Nightmare in Rotterdam’ onderschrijft hij het imago van deze stroming. In het 62 regels tellende artikel is het eenvoudig om de woorden pil, pilgebruik, xtc of druggebruik te turven. Bijna elke regel is het prijs. Aangevuld met onderstaande selectie uit het artikel is het een voorbeeld van een hoop artikelen die er over hardcore zijn geschreven. “Bij de EHBO-post komen voortdurend mensen binnen die de drugs en/of de hitte niet goed kunnen verdragen. Op de bank van een kleedruimte zitten ze als hoopjes ellende, met Rode Kruisdekens om zich heen geslagen. Sommigen storten zich alweer snel in het gewoel, anderen kunnen niet meer. Een jongen wordt naar binnen gesleept. Hij kan nauwelijks meer op zijn benen staan.... De echte hardcore-fan oogt een beetje als een skinhead: kale kop, trainingspak en Nikes. Met skins willen ze echter niks te maken hebben, zegt een van hen. “Maar we zijn wel een beetje racistisch.” Inderdaad, er loopt een gabber rond in een T-shirt van de Centruumpartij en een ander heeft er ‘White Power’ opstaan. Twee jongens begroeten elkaar met gestrekte arm. Niemand neemt aanstoot.”

In 1996 ontstaat er een tegenreactie van binnen de scène zelf. Zo verschijnen de tijdschriften Strobe (house en techno) en Thunder Magazine (hardcore 97-99) met een oplage van 30.000 exemplaren bij ID&T en ook Power Beat Magazine (na een aantal nummers reeds failliet). ID&T beschikt zo zelf over mensen die de hardcore-scene kunnen beschrijven en is minder afhankelijk van andere media om de doelgroep te bereiken. In hoeverre er in zo'n situatie sprake van objectiviteit is, is eigenlijk geen vraag. Natuurlijk

worden eigen evenementen gepromoot en is de kritiek spaarzaam. Al is Tjeerd Bijnsdorp, toen werkzaam voor zowel Strobe als Thunder het hier niet mee eens: *“Geen kritiek op de eigen ID&T feesten, lees de verslagen dan nog maar eens goed.”* Over het gebrek aan

professionaliteit in de media ten opzichte van hardcore heeft Bijnsdorp een duidelijke mening:” *Daar zijn legio voorbeelden van te geven, vooral in de tijd dat er over Hardcore werd geschreven. De clichés waren niet van de lucht. Ik begrijp dat overigens wel, als je je lezerspubliek een beeld wil schetsen van wat er op zo'n gabberparty gebeurt zonder dat je feeling hebt met de scene ben je al snel geneigd alles wat je hoort voor waarheid aan te nemen. En de mensen die op pad werden gestuurd om verslag te doen van zo'n feest waren vaak stagiair of beginnend freelancer. Ik heb zelden iemand meegemaakt die echt probeerde om hetgeen er voor zijn ogen afspeelde daadwerkelijk te doorgronden.*”

Is er rond Gabber jaren lang nogal negatieve media-aandacht, rond Eurodance verschijnen er een reeks positieve artikelen. Deze stroming is oorspronkelijk afkomstig van techno maar is teruggebracht tot bijna pop met een house beat en wordt meestal vertolkt door een rapper en zangeres. Groepen als 2 Unlimited en 2 Brothers on the 4th Floor en T-Spoon scoren wereldwijd hits en verkopen miljoenen platen en zorgen voor positieve publiciteit voor ons land. Ook word er in '93 in de landelijke media aandacht geschonken aan het Ultimate Dance Event (European Dance Music Convention) een voorloper van het door Conamus georganiseerde muziekbijeenkomst ADE (Amsterdam Dance Event). Nico Hemelaar is een opmerkelijke uitzondering in de dan niet altijd positief schrijvende pers. In het AD in '94 doet hij een verslag van de Dance Music Awards. Een aantal zinnen geven goed weer wat zijn denkwijze over house is op dat moment. “Toen de house, new beat en acid zich eind jaren tachtig aandienend dacht iedereen dat het allemaal weer snel voorbij zou gaan. Maar zie, zes jaar later zijn de hitparades vergeven van de techno, mellow, tribal en hip house of hoe alle varianten ook mogen heten. Terwijl de Evangelische Omroep de aanval opent op duivelse dreunen en XTC barst de Amsterdamse uitgaanstempel Roxy uit zijn voegen voor The 1994 Dutch dance music gala.... Al meteen bij binnenkomst valt het ons op: house is niet dood en house is ook al lang geen underground meer. House is pure business geworden.”

Al met al dus een afwisseling van positieve en negatieve berichtgeving over dance. Wel is duidelijk dat hardcore, vooral in het nieuws komt als er sprake is van overtalig drugsgebruik of als er incidenteel vechtpartijen plaatsvinden. Het verbieden van houseparty's is een hot item. Het Trimbos instituut geeft aan dat er in de jaren 90 gemiddeld zo'n drie doden per jaar vallen tijdens dance-evenementen als gevolg van overmatig drugsgebruik. Natuurlijk drie teveel maar op een totaal van vele duizenden bezoekers eigenlijk marginaal. Maak ook maar eens de vergelijking met het aantal mensen dat omkomt vanwege alcoholmisbruik. Vanaf '98 gaan veel artikelen over het einde van de hardcore stroming. Deze zit dan in een dal en daar springt de media op in. Wil Thijssen schrijft dan voor De Volkskrant een artikel met als kop: "Gabber is dood: met een kaal hoofd geen baan" De tendens van het artikel is iets wat de gabber niet wil horen maar inhoudelijk wel juist is. Gabber daalt na haar hoogtepunt in populariteit. Feesten beginnen tegen te vallen, prijzen van kaartjes zijn door de jaren heen erg gestegen en de media aandacht gedaald. Marktleider ID&T speelt hier op in door Mysteryland niet langer een volledig hardcore programmering te geven maar ook op andere stijlen te concentreren.

Hier kwamen wel reacties op zoals het ingezonden stuk van Jaap Buurman in het AD. “Na al die `gabber is over'-verhalen in het AD van vorige week hadden jullie toch wel even een verslaggever naar Thunderdome 99 kunnen sturen. Om het te controleren. Het was waarschijnlijk de best bezochte Thunderdome ooit. In elk geval een met de beste sfeer. Je kon duidelijk zien dat hardcore nog steeds leeft. Maar zo'n actie geeft ook weer precies aan hoe er in de media over (hardcore) house gedacht wordt. Veel verhalen over drugs en racisme, maar het fijne weten ze er niet van af. Dat de bekendste artiesten een donkere huidskleur

hebben bijvoorbeeld. En een tijdje geleden las ik een artikel waarin een professor beweerde dat de houseparty op zijn retour was. Omdat het drugsgebruik aan het afnemen is? Hoe kunnen Dj Jean en Dj Jurgen dan de nieuwe wereldsterren zijn. Waar treden deze mensen het meest op? Juist!"

De landelijke dagbladen concentreren zich nog steeds voornamelijk op de excessen. Uitzonderingen zijn evenementen als de Loveparade in Berlijn. Het omslachtig formuleren in artikel van Tjalling van Dijk (AD) en de gebruikte terminologie geeft weer dat deze schrijver weinig affiniteit met dance heeft maar met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid wel de vraag gesteld heeft hoe het met het drugsgebruik gesteld is. "In Duitsland heerst nog een beetje dat flower power-gevoel van iedereen houdt van elkaar", aldus Theo Nabuurs van de Nederlandse houseformatie Charlie Lownoise, Mental Theo, in een interview met deze krant over de mensvriendelijke sfeer tijdens Love Parade. Het duo, dat in Nederland en vooral Duitsland de ene na de andere hit scoort met 'happy gabber', treedt ook dit jaar weer op tijdens de Love Parade. "Er wordt veel minder xtc geslikt dan in Nederland ...."

In '99 is er een verandering waar te nemen in de landelijke media vanaf dat moment gaan de artikelen minder over hardcore en wordt er weer geconcentreerd op andere stromingen. Na de eerste tien jaar house krijgen mensen binnen de Nederlandse scène nu meer aandacht. Er verschijnen meer interviews met dj's en mensen van de organisaties. Toch is het inhoudelijk vaak nog niet best. In een verder vrij aardig interview van Malika Sevil met oprichter/directeur Duncan Stutterheim (ID&T) in Het Parool in '99 staan zowel de naam van het feest als de naam van het tijdschrift van ID&T fout geschreven. In andere artikelen worden dj's onder stromingen gecategoriseerd waar ze niet thuis horen. Het jaar 2001 is een opmerkelijk jaar wat bij de meeste mensen binnen de dance die met media te maken hebben (gehad) altijd naar boven komt. Het is het jaar dat er ongeregelde heden zijn bij Dance Valley. Zo erg dat dit zelfs het NOS journaal en CNN haalt. Zo'n 700 mensen van de in totaal 90.000 bezoekers krijgen vanwege plotseling noodweer en slechte logistiek bij het verlaten van het evenement last van onderkoelingsverschijnselen. De ontstane chaotische situatie (er lopen mensen in wanhoop op de snelweg) zorgt ervoor dat er een onderzoek wordt ingesteld naar de organisatie van het evenement. Om een beeld te geven van de ernst van de situatie een ooggetuigeverslag van het einde van Dance Valley afkomstig van de website van een van de bezoekers.⁸

"Om middernacht was het afgelopen, en het publiek begaf zich naar de uitgangen van het uitgestrekte terrein. Als bij donderslag sloeg het weer volkomen om. Het begon te stortregenen en het zwoele zomeravondweer werd verdreven door ijzige kou. De mensenmassa vluchtte in paniek naar de bussen, die al gauw tjokvol zaten, maar niet konden vertrekken vanwege de complete CHAOS, CHAOS, CHAOS. Die nacht hebben we paniek en wanhoop gezien als nooit tevoren. Uiteindelijk drongen we een bus binnen die even de deuren had geopend om kotsende mensen eruit te zetten. Het verkeer zat muurvast. Eén bus brandde compleet uit, terwijl gealarmeerde hulpdiensten uitrukten om honderden zwaar onderkoelde festivalbezoekers te redden met thermische dekens. De terugrit naar Amsterdam – een afstand van nog geen tien kilometer- heeft zeven uur geduurd."

De politiek vraagt zich (terecht) af of het wel geoorloofd is zulke grootschalige evenementen te organiseren/ vergunningen voor te verlenen. Alle media duiken erop en verwijzen de jaren

⁸ Albert Toby: <http://www.tobyornottoby.com/index.htm?nl/artikelen/dancevalley.htm~actueel>

daarop bij elke gebeurtenis waarbij er sprake is van organisatorische ongeregelheden naar Dance Valley 2001. Na 2 drugsdoden dat jaar in een discotheek in Zaandam laait de discussie tot het verbieden van feesten ook weer op. Van binnen de scène wordt er door diverse mensen gereageerd. Niet alleen door insiders als Henk Witteveen (verantwoordelijk voor o.a. Fast Forward in Rotterdam) maar ook antropoloog Ton Nabben die inmiddels al 8 jaar onderzoek heeft gedaan naar deze scène benadrukt de betekenis van deze scène voor de jeugd en geeft aan hoe het met het drugsgebruik gesteld staat. Hun mening is dat het verbieden van houseparty's niets zal opleveren, duidelijke regelgeving en medewerking van overheden wel. De noodzaak van voorlichting over drugs is een thema wat veelvuldig in de media naar voren komt. Dat er meer is dan drugs en dance een vorm van jeugdcultuur is met invloed op de samenleving wordt dan nog altijd onderschat.

Welke invloed heeft Dance dan op onze samenleving?

Dat laat organisatie ID&T in 2003 uitzoeken door onderzoeksbureau KPMG. In het kort komt het er op neer dat dance als sterk geprofessionaliseerde branche goed is voor 11.000 arbeidsplaatsen in Nederland en er zo'n 500 miljoen euro in omgezet wordt. Op grond van marktonderzoek mag worden verondersteld dat iets meer dan 2,3 miljoen jongvolwassenen (15-35 jaar) geïnteresseerd zijn in dance. Dance en dance-evenementen maken onderdeel uit van een cultuurstroming die zowel in Nederland als daarbuiten populair is. Het is meer dan muziek alleen, dance is een lifestyle. Liefhebbers kopen jaarlijks voor 40 miljoen euro aan cd's. Bij de levensstijl hoort ook het bezoeken van dansfestijnen (jaarlijks circa 700.000 mensen). Groot, groter, grootst is daarbij het devies met Innerscity in Amsterdam (45.000 bezoekers) als grootste overdekte party ter wereld. Bijzonder is verder de internationale en vooraanstaande positie die Nederland op dance-gebied heeft in het buitenland. Daar heeft housepionier Gert van Veen wel een verklaring voor: *"Dat komt omdat vanaf het prille begin van de house in '88 de dancewereld heel internationaal georiënteerd is. Het is zeg maar één global village. Veel minder nationaal dan de rockmuziek, waar in de jaren '60 eigenlijk de kaarten al geschud waren: Engeland en Amerika maakten de dienst uit, punt. Dance is een jonger genre en het klimaat is compleet anders. Daar gelden niet de regels van 'het is alleen goed als het uit Amerika of Engeland komt'. Nee, het kan overal vandaan komen, als het maar een goede plaat is. Elke Nederlandse DJ of dance-act kan over de hele wereld succes hebben en wordt daarin gestimuleerd omdat men ziet dat het ook daadwerkelijk mogelijk is."* Vandaar de grote aantallen buitenlanders die hier houseparty's bezoeken en onze dj's komen zien.

De aandacht voor het KPMG rapport is massaal. Naast de landelijke dagbladen besteedt ook het journaal er aandacht aan. Bij ID&T zijn ze erg blij met deze verwachte uitkomst. *"Het rapport heeft geleid tot een positiever beeld in de media"* zegt Jeroen Jansen namens ID&T. *"Er is meer begrip voor het onderwerp dan vroeger te meer omdat er meer duidelijkheid bestaat omtrent de voorheen beschreven problematieken (uitlaatklep jongeren, drugs, hardcore, agressie, etc). Berichtgeving rondom dance (en tevens onze organisatie) wordt steeds professioneler. Door culturele en maatschappelijk acceptatie wordt er meer en met inhoudelijk betere argumentatie over het onderwerp geschreven. De nieuwe generatie journalisten is of opgegroeid of bekend met het fenomeen; dat zie je terug in de berichtgeving. Er wordt vanuit een andere visie (over het algemeen positiever) over dance geschreven. Dance is niet meer underground, maar een volwaardige stroming die op dit moment misschien wel groter is dan pop / rock in NL."* Dat de berichtgeving in vergelijking met vroeger positiever is, is Tjeerd Bijnsdorp (voormalig medewerker ID&T) het wel mee eens: *"Sprekend vanuit de tijd dat ik bij ID&T werkte en daar het persbeleid deed kan ik stellen dat er de laatste jaren wel een verbetering merkbaar is. De ouwe lullen op de kunstredacties die*

nog voornamelijk geïnteresseerd zijn in popmuziek worden nu aangevuld met mensen die ook met dance zijn opgegroeid. Toen mijn eerste krantenartikel voor de Volkskrant, een recensie over Mystery Land indoor, op pagina 3 terecht kwam was de hoofdredacteur daar beslist niet blij mee dat het zo prominent op de binnenland pagina stond. Vanuit De Volkskrant wel logisch want de kunstredactie daar is een star prehistorisch gebeuren.”

De eerder genoemde Gert van Veen was tot 2000 werkzaam voor diezelfde Volkskrant en is minder optimistisch: *”De media is nog steeds negatief of er is heel weinig aandacht. Zo was er onlangs Armin Only, daar lees je dan zo goed als niets over maar bijvoorbeeld wel een stuk over een of andere band zonder platencontract. Dat zegt op zich al genoeg over de positie van dance binnen landelijke dagbladen. Of neem Awakenings, daar schrijven ze dan over dat er hardstyle wordt gedraaid terwijl ze hardere techno bedoelen. Of als ze een Quazar optreden niets vinden omdat je er met een laptop verschijnt dan blijkt wel dat nieuwe ontwikkelingen nog steeds niet begrepen worden en er gewoon ondeskundigheid heerst. Toen ik 5 jaar geleden wegging bij de Volkskrant was dat denk ik een groot verlies, dat gat hebben ze eigenlijk nooit opgevuld.”* Of Van Veen daarmee opvolger Jeroen Junte te kort doet denk ik niet als ik kijk naar diens reactie: *“Ik ben momenteel de enige vaste danceredacteur (freelance) bij De Volkskrant. Andere redacteurs beschikken gewoon niet over het netwerk en kennis van de dancescene en dancehistorie.”* Toch vindt Junte dat de berichtgeving in het algemeen verbeterd is maar er buiten de gespecialiseerde bladen om weinig aandacht aan dance wordt besteed.

Iets wat Tjeerd Bijnsdorp onderschrijft: *”Ik vind de belangstelling voor dance buiten de gespecialiseerde media echt een aanfluiting. Niet alleen bij de schrijvende media overigens. Ook televisie schiet ernstig tekort. Dat DJ Tiesto 10 jaar na het zich gemanifesteerd hebben van dance in Nederland bij Barend & Van Dorp nog geconfronteerd werd met de opmerking dat 'iedereen toch massaal aan de drugs zit op een feest?' vind ik daar een goed voorbeeld van. Journalisten die op Kunst & Cultuur zitten schrijven alleen maar in hun eigen straatje, dat is nooit anders geweest. Ik heb me er jarenlang verschrikkelijk druk om gemaakt dat men wel een of andere toneelvoorstelling van een bewerking van een script van die en die in een zaaltje voor 100 man een halve pagina aandacht gaf maar ervoor een feest waar 20.000 mensen op afkomen niet eens een kadertje over had. Nu interesseert dat me niet meer zoveel en is mijn houding meer: wil je niet over dance schrijven? Doe het dan lekker niet! Ik heb mijn kanalen inmiddels redelijk voor ogen, doe zelf veel pr-werk (bijvoorbeeld voor Luna - The One Man Show). Als je dan interviews hebt geregeld in Telegraaf en Spits is zo'n Volkskrant waar ze niet eens antwoorden op een voorstel voor een verhaal niet echt interessant meer.”*

“Wat dat betreft is de verstandhouding tussen dance-organisaties en media al jaren problematisch” zegt Dirk-Jan Stip, voormalig hoofdredacteur van ID&T Magazine en nu werkzaam voor diverse organisaties waaronder Q-dance en Matrixx. *“Dat is het nog steeds, en dat komt naar mijn inschatting door de veel te beperkte kennis bij dance-organisaties. Daarbij het feit dat veel mensen in de dance over grote ego's beschikken, maakt het omgaan met kritiek door de pers erg lastig. De BVD (Belangen Vereniging Dance) is wat dit betreft een goed initiatief.”* In deze organisatie hebben de dance-organisaties zich verenigd en komen zij op voor de belangen van deze bedrijfstak. Mede oprichter Edwin Suer ziet wel een positieve verbetering in de media aandacht: *”In het begin was er vooral aandacht rondom incidenten, dooien, ongelukken, vechtpartijen, racisme (gabber), en problemen rondom evenementen (Dance Valley 2001). Er waren een aantal deskundige journalisten maar deze zaten of bij de verkeerde media of kregen niet echt ondersteuning vanuit de krant. De* komst

van eigen media, sponsors, de verbetering van de organisatie, het succes van de grote evenementen en het wereldberoemd worden van Nederlandse deejays heeft veel betekend. In 2003 stonden Sensation, Dancevalley, Mysterland e.a. op de voorpagina van de Telegraaf. Dat was samen met de oprichting van de BVD de doorbraak van de meer positieve houding t.a.v. Dance. De populariteit van dance gerelateerde sites, andere 'eigen' media en de vaste pagina's in Spits en andere media is nu de grootste kracht. Het Dance congres, de BVD-prijs, de herhaalde successen van deejays, de toekenning van subsidie uit de cultuurpot aan het ADE (Amsterdam Dance Event) dragen ook bij. Ook hebben we afspraken gemaakt met instanties als Jellinek, Trimbos, GGD e.d. om (tijdens incidenten) informatie te delen. Dit werkt vrij goed. Sterfgevallen in de Peppermill en Wasteland en de brand in het kraakpand in Amsterdam zijn daardoor snel en genuanceerd gebracht. Politici, die maar wat roepen, Algra (CDA) en klakkeloos worden geciteerd zijn erger. Hij riep: Kraken van bedrijfsruimte moet worden verboden omdat daar alleen maar buitenlanders dancefeesten geven waar veel drugs worden gebruikt (onder het motto gooi alles op één hoop). Algra hadden we dan ook uitgenodigd voor ons congres."

Hoe zit het dan tussen de verstandhouding tussen dance-organisaties en de verschillende soorten media?

Door de komst van internet is er een hoop veranderd. Ruben van den Heuvel loopt al een tijdje mee en is oprichter van het elektronisch platform Beatfreax. "Ik denk dat de hoeveelheid aandacht evenredig is gestegen met de populariteit van dance. Vroeger had je tijdschriften als de Basic Groove, later de Update en voor de rest haalde je je informatie uit de platenzaak en van MTV's Partyzone. Tegenwoordig heb je honderden internet sites, wat de deskundigheid en kwaliteit van de journalistiek rondom dance niet echt ten goede komt. Er is nu dus wel méér berichtgeving, maar de kwaliteit is beduidend lager. In het verleden (de tijdschriftperiode zullen we maar zeggen) deed een journalist echt nog onderzoek naar zijn onderwerp, tegenwoordig moet het allemaal sneller en oppervlakkiger. Uitzonderingen daar gelaten uiteraard, er zijn nog wel een paar goede dance journalisten in Nederland, maar het is dun gezaaid. Ik denk overigens dat dat ook te maken heeft met hoe de scène in elkaar zit. Een kritisch stuk schrijven over een organisatie of artiest sluit tegenwoordig een hoop deuren, hoe zeer ik dat ook hekel. Als je als journalist negatief schrijft over een organisatie is de kans aanwezig dat het medium waar je voor werkt bij de volgende aanvraag nul op het rekest krijgt." Guuz Hoogaerts, muziekredacteur bij Nieuwe Revu kan dit beamen. "Na de publicatie van een twee-pagina foto, gemaakt op de ochtend na de White Edition van Sensation in 2003, kreeg de redactie van Revu een schuimbekkende fax van ID&T, waarin de schrijver meldde dat het blad nooit meer een accreditatie voor een ID&T-feest zou krijgen." De foto liet een meisje zien met levensgrote schotelogen. Naar de zin van ID&T lag de relatie drugs en house voor de hand met alle negatieve gevolgen van dien.

"Bovendien worden de meeste sites niet voor vol aangezien" vervolgt Van den Heuvel zijn verhaal. "Ik denk dat je als site voor 'vol' wordt aangezien (in hoeverre dat al gebeurt bij online media) als je een staat van verdienste hebt, professioneel omgaat met het contact én je publicaties. Er wordt vooral gekeken naar: Hoe belangrijk is een medium voor mij? Ik vermoed zelfs dat er niet eens altijd naar de kwaliteit van het medium wordt gekeken (misschien nog wel meer naar de kwantiteit)." Zelf behandelt hij de persaanvragen voor Awakenings (in samenspraak met Corné Bos) en waarbij gekeken wordt naar:

- wat is het bereik van het medium
- wat is de professionaliteit

- sluit de doelgroep aan
- wat zijn onze ervaringen in het verleden met het betreffende medium

Joost Baaij (freelance journalist van o.a. de website Go) beschrijft de relatie tussen websites en organisaties als volgt: *"De grote organisaties vinden websites maar niks en hebben liever te maken met tv-zenders. Afhankelijk van hoe de wind staat en wie je kent binnen de organisatie, wordt je toegelaten op hun feesten. Meestal willen ze expliciet het recht hebben om in te grijpen in de inhoud van je artikel. Zij kunnen dat immers maken, voor zover het websites betreft. Grote organisaties onderschatten websites: ze hechten meer waarde aan TV en krant. Overigens kunnen TV en krant het nooit goed doen: UDC heeft de gewoonte om na een feest 'de media' in een hoek te zetten als zouden 'ze' negatief berichten over hun feesten. Wat onzin is. Het zijn niet alleen de partyorganisaties die dergelijke grappen uithalen, ook platenmaatschappijen kunnen er wat van. Wat heel vaak voorkomt is als ik iemand wil interviewen dit wordt tegengehouden omdat men geen publiciteit meer wil voor die bepaalde artiest. Er wordt dan 'toevallig' een ander persoon naar voren geschoven die wel tijd heeft. Bullshit natuurlijk zo willen ze gewoon andere artiesten promoten. Concreet is dit gebeurd bij ID&T die een interview met Dana weigerde en Johan Gielen naar voren schoof. Ik hoef denk ik niet uit te leggen dat het artikel over Dana er gewoon is gekomen. Dan maar geen interview... van een biografie kan ik ook een stukje maken."*

Hoe gaan accreditatie/interviewaanvragen bij een organisatie als ID&T en UDC dan?

Jeroen Jansen: *"ID&T kijkt naar de volgende dingen; is er een bepaalde vertrouwensband met de journalist of blad. Wat voor soort blad is het en hoe zijn de ervaringen vanuit 't verleden. Het bereik van het medium is natuurlijk ook van belang."* Ook bij UDC wordt er volgens Brian Bout puur zakelijk gekeken: *"Bij een accreditatieaanvraag kijken we naar welk blad/medium het betreft, waarover er geschreven gaat worden, en door wie. Vaak is de berichtgeving inderdaad niet juist. Vroeger is het imago geschetst dat er alleen op dance/house-feesten pillen geslikt zouden worden. Die 'taboe' is er inmiddels wel af. Nu is het weer zo dat dance 'dood' is. Dance is giga en springlevend (Sensation uiterkocht (beiden), Defcon 4 mnd van te voren uitverkocht, Dance Valley helemaal vol in augustus e.d.). Natuurlijk zijn er ook wel events die niet uitverkocht zijn, maar dat is altijd al geweest. Maar zo veel events en ruim van te voren uitverkocht is pas van deze tijd. Journalisten scheren ook vaak alles over 1 kam, Njoy is ook dance festival in hun ogen en dat is zeker niet zo. Heeft niets met dance te maken. Kortom; er zijn dus weinig journalisten die verstand hebben van muziek en dance in het algemeen."*

Ook in zijn column⁹ over het evenement Strike One geeft Bout zijn ongenoegen over journalisten weer. Dat er 10/15 jaar na dato nog steeds journalisten op evenementen verschijnen die zich focussen op het druggebruik noemt de organisator sensatiezucht en een staaltje van slechte journalistiek. Buitensporige drugsexcessen komen al lang niet meer voor. Over internetsites zijn beide heren wel te spreken. Jansen: *"Die zijn erg populair onder de over het algemeen 'early adapters' vanuit een bepaalde scene (Party flock kent bijvoorbeeld een vrij harde kern); echter het Umfeld en dus de spin-off van berichtgevingen op deze sites wordt steeds minder serieus genomen. Er wordt wel veel op gezeurd. 60-70% is dan weer reactie op dit gezeur."* DJ Roland Molendijk schrijft zelf ook voor sites en sluit zich bij deze laatste stelling aan: *"Internetsites zijn een goed bedoelde manier om je frustraties kwijt raken. Ook merk ik keer op keer dat de mensen die er achter zitten door de knieën gaan omdat ze op*

⁹ UDC website (www.udc.nl) en vervolgens naar columns

de gastenlijst staan van het feest en dat er gesponsord word door organisaties of merken en de beheerders van de site' s daar niet genoeg afstand van nemen. Verder zouden ze alle forums moeten verbieden,.. wat een gezeik op de vierkante internet millimeter."

Toch zijn er ook positieve geluiden zoals Raoul van Grinsven beter bekend als DJ Zany: *"Ik vind b.v. Partyflock een zeer goede uitgebreide site, waar je eigenlijk alles wel op kunt vinden wat met houseparty's te maken heeft. Ik zou het dan ook jammer vinden als zo'n site weg zou gaan, wat bijna het geval was."* Hier is Maurice Verschuren (management Tiësto) het mee eens: *"De dance wereld is enorm gegroeid en daarmee ook de aanhangers van de muziekstroming. Voor deze mensen is het belangrijk dat er platforms zijn waarop zij hun mening kunnen geven en waar ze informatie kunnen vinden. In mijn ogen zijn dergelijke site noodzakelijk voor de scene."* *"Zulke sites houden de discussie open en zijn juist een goed klankbord voor de artiesten, maatschappijen en organisatoren."* vult Auke van der Linden (management Johan Gielen) zijn collega aan.

Conclusie:

De ontwikkeling van de muziekstroming dance gaat in fasen. In de eerste fase (1) is dance nog zo underground dat de tekenen er al wel zijn dat er sprake is van een ontwikkeling in de muziek maar deze wordt slechts door kenners herkent. Er is dan nog geen media aandacht. De volgende fase (2) is als meer mensen van de nieuwe stroming bewust worden. Er is dan al wel media aandacht maar deze is grotendeels sceptisch van aard en focust zich op drugsgebruik en randfactoren. Deze fase zie je met de opkomst van (acid) house in '88 maar b.v. ook nog met de opkomst van hardcore in '92. De eerste organisaties komen op omdat er nog niets is geregeld en zij georganiseerd moeten zijn om legaal een feest te kunnen houden. De insteek is dan vaak nog meer uit liefde voor het feesten dan er geld aan te verdienen. De volgende fase (3) is de vercommercialisering van dance. Dance wordt mainstream, en is een lifestyle voor een nieuwe generatie die ermee opgroeit. Er kan aan goed verdiend worden (opkomst meerdere dance organisaties). Nederlandse dj's zijn succesvol in het buitenland. Zij zorgen voor positieve publiciteit voor ons land. Er is veel media-aandacht veelal positiever van aard, alleen excessen worden nog uitvoerig besproken in de media. De laatste fase (4) is volledige acceptatie van dance als muziekstroming. Media aandacht neemt af en verschuift naar een andere nieuwe stroming. Aangezien dance een verzamelnaam is voor meerdere stromingen, er substromingen bij komen en andere stromingen weer wat weg zakken is het moeilijk te zeggen waar in de cyclus dance zich bevindt. Je kunt het beter per substroming bepalen.

Als ik naar de eerste fase kijk is er sprake van onwetendheid en het niet kunnen inleven in deze nieuwe stroming. De aandacht in de media is voornamelijk op sensatie gericht en op druggebruik gefocused. Op zich logisch aangezien de dance revolutie samengaat met de lovedrug XTC. Dit levert spraakmakende verhalen en nieuws op er vallen immers doden op enkele van deze feesten. Dat er meer achter schuilt wordt slechts door kenners ingezien. Na de eerste 8-10 jaar valt er een kentering waar te nemen. De vercommercialisering (fase 3) is dan duidelijk ingeslagen. Een nieuwe lading journalisten begint over dance te schrijven met meer feeling voor het onderwerp. De artikelen worden over het algemeen positiever, de aandacht is verschoven naar de muziek zelf. Het draait voortaan meer om de dj's en evenementen. Het nieuwe is er nu duidelijk af. Nog steeds zijn er diverse journalisten die geen band hebben met dance en waar het aan kennis ontbreekt. Als tegenreactie komen er bladen en later websites op vanuit de organisaties en het uitgaanspubliek zelf. Deels uit commerciële interesse, deels als tegengas vanwege het gebrek aan aandacht in de media. Het aantal tijdschriften neemt af omdat deze financieel niet rondkomen, veelal door een gebrek aan sponsoren. Ook websites

leiden hier aan. Kwalitatief goede journalisten op het gebied van dance zijn er wel maar worden nog te weinig gevraagd door de landelijke media of ze werken b.v. voor organisaties als ID&T.

“Je kan journalisten van toen in ieder geval niet verwijten dat ze weinig objectieve, meningloze stukken schreven” zegt Guuz Hoogaerts (hoofd dance voor Nieuwe Revu). *“Eind jaren tachtig-begin jaren negentig ging dance-journalistiek voornamelijk over beleving, niet zozeer over de muziek (die trouwens toen bewust gezichtsloos was - dj-cultuur bestond nog niet) - terugkijkend is het altijd makkelijk om te roepen dat 'ze er niets van begrepen', maar ik denk dat op die belevingsverhalen, of het nu over de beleving van de trippende partyganger of de vol verbazing toekijkende, nuchtere observant ging, weinig valt af te dingen. Ze waren óf vol enthousiasme, of met enige angst, of zelfs nauwelijks verholten afkeer geschreven. Dat mag.”*

Daar heeft Hoogaerts een punt, de koppeling tussen drugs en dance is er nu eenmaal een feit en in de beginjaren dan ook terecht een hot item. Al moet drugs voor mensen (en dus ook journalisten) opgegroeid met de hippies en psychedelische muziek van bands als Pink Floyd eind jaren '60 niet een nieuw fenomeen zijn geweest. Sfeer en beleving beschrijven daar draait het om in goede journalistieke verslagen van dance-evenementen maar je kunt je wel afvragen wat de toegevoegde waarde van een artikel over een trippende partyganger na de millenniumwisseling nog is. Bij Hoogaerts argument 'het ontbreken van een dj-cultuur' in de begintijd heb ik zo mijn bedenkingen. Als je onder dj cultuur het zelf produceren van platen en daardoor geboekt worden vanwege die eigen producties verstaat, dan kan ik daar wel in mee gaan. Maar door de verspreiding van flyers met daarop niet alleen de naam van een feest maar ook de dj's die er draaiden vind ik het zeker niet gezichtsloos. Bekende namen zorgden ook in de begintijd al voor bezoekers. House dj's als Marcello en Dimitri hadden al hun groupies en ook hardcore dj's als Gizmo en Dano waren al snel erg populair. De dj cultuur was in '92 toch al echt wel aangevangen. Natuurlijk niet met de popstatus en daarbij horende media-aandacht zoals dit later het geval was maar dat is een kwestie van de vercommercialisering die heeft plaatsgevonden en het feit dat het technisch steeds makkelijker werd om te produceren. In 1993 geeft de dan al populaire dj Per aan dat er landelijk zo'n 10 dj's zijn die echt mensen trekken en dj's niet langer in de anonimiteit zitten.¹⁰ Bovendien is het ook de media-aandacht die een dj cultuur tot stand brengt en dj's smoel geeft i.p.v. gezichtloos houdt. Daar was dus een taak weggelegd voor de popjournalisten destijds. Nu kan ik begrijpen dat het voor popjournalisten eind jaren '80 begin '90 moeilijk was om te voorspellen welke dj het wel eens 20 jaar vol kon gaan houden maar ik mis bijv. interviews met de dj's als Larry Levan, Frankie Knuckles, Ron Hardy en Jesse Saunders die eigenlijk in de jaren '70 al met house begonnen zijn. Terugkijken kon toen immers ook al.

Als je nu kijkt naar een land als China waar dance pas een aantal jaar bekend is, dan zie je overeenkomsten met onze begintijd is alleen de ontwikkeling veel sneller gegaan. Het Chinese uitgaanspubliek kwam op namen af zonder ooit ook maar een nummer van de desbetreffende dj gehoord te hebben puur vanwege het feit dat het nieuw en onbekend was. Het mee willen maken van een beleving met een (westerse) dj. Zo is het bij ons ook begonnen. Het willen ervaren van house uit Chicago, acidhouse en alle andere varianten die er kwamen om de muziek, het gevoel, de chemie, om op de dansvloer uit je dak te gaan.”Can

¹⁰ Zie maandagportret met dj Per door Laura Starink NRC 4-1-1993

you feel it” is niet voor niets een van de eerste en bekendste titels qua houseplaten. House moet je voelen.

“De discjockey heeft de popmuzikant van de troon gestoten. In de elektronische house-muziek is hij geen tussen de plaatjes door babbelende ceremoniemeester meer, maar een heuse dirigent die een meer dan duizendkoppig publiek tot extase kan brengen. Zulke optredens zouden eigenlijk ook moeten worden gerecenseerd”

House-dj Per - NRC 4-1-'93

Eerder geïntroduceerde popjournalist Theo Ploeg geeft een analyse waar ik me voor een groot deel in kan vinden. Hij schetst dat er altijd twee problemen zijn geweest:

1. de 'rock en pop' journalisten die niets aankonden met dance
2. de danceliefhebbers die liever niet 'serieus' over dance wilden schrijven en bleven hangen in lifestyle- en sfeerverslagen die nergens over gingen, muzikaal dan.

Zijn conclusie is dat de twee groepen dichter bij elkaar zijn gekomen doordat de eerste groep beter is gaan schrijven over dance, of beter: omdat bij die eerste groep danceliefhebbers zijn gekomen.

Daar wil ik nog enkele belangrijk punten aan toevoegen. De dance-industrie die is ontstaan en waarin veel geld omgaat heeft ervoor gezorgd dat de grote spelers/organisaties in deze branche niet langer meer afhankelijk zijn van traditionele media om hun publiek te bereiken. Enerzijds door het in dienst nemen van eigen journalisten, het uitgeven van eigen persberichten/tijdschriften en de komst van internet. Anderzijds bieden organisaties niet langer alleen zelf informatie aan (reclame/persinfo) maar proberen een bepaalde controle uit te oefenen over de informatie die via andere media naar buiten komt of proberen deze bij te sturen door op eigen sites/bladen erop te reageren. Er heeft een duidelijke verschuiving plaats gevonden voortgekomen uit het gebrek aan aandacht of negatieve aandacht van de beginjaren. Dance-organisaties gaan er nu veel professioneler mee om en hanteren een mediabeleid. Ze filteren nu duidelijk met welke mediapartners ze wel of niet in zee gaan. Wat wel een gevolg heeft voor de objectiviteit. Dan heb ik het niet zozeer over de serieuze media als kranten meer de internetsites.

4.Evaluatie c.q. visie m.b.t. probleemstelling

Je zou kunnen concluderen dat dance inmiddels een volwassen stroming is geworden en er nu dus ook professioneel mee omgegaan wordt. Maar dat is niet helemaal waar. Nog steeds kom je artikelen tegen die sensatie gericht zijn of waar gefocused wordt op het negatieve. Een artikel over de vreselijke regen tijdens DanceValley waarin verder inhoudelijk weinig over het feest wordt geschreven is daar een goed voorbeeld van. De popjournalisten die ik gesproken heb geven zelf al aan dat popjournalistiek onderaan de ladder van de journalistiek staat, net onder de sportjournalistiek. Binnen de popjournalistiek heeft dance dezelfde status

als rock “*Er verschijnen dus zowel slechte verhalen over dance als over rock, daar zit geen verschil in*” meent Theo Ploeg.

Dan rest mij nog antwoord te geven op mijn gehanteerde stelling die luidde:

“Van journalistieke deskundigheid was bij de opkomst van dance geen sprake.”

Daar durf ik niet volmondig ‘ja’ op te zeggen omdat er wel degelijk journalisten waren die over affiniteit met dance beschikten maar zij werden met de nodige scepsis behandeld of hadden vaak geen platform. Je kunt je afvragen of dit ongewoon is. Bij andere muziekgenres duurde het ook een tijd voordat de doorsnee journalist er feeling mee kreeg. Ik denk dat de gegeven aandacht aan dance eigenlijk wel juist is geweest als je het in perspectief plaatst, in het begin minimaal zoals dat bij een undergroundstroming verwacht kan worden. Gedurende de jaren wordt dit meer maar kleeft er een negatief imago aan dance en wordt er teveel aandacht geschonken aan excessen. Daar heeft de media de plank misgeslagen. De laatste jaren is er meer aandacht en ook positiever met name van binnen de scène uit. Jammer genoeg laat de kwaliteit toch ook vaak te wensen over. Het aantal goede journalisten is beperkt maar wel aanwezig. Dit wordt zowel door de landelijke media als de organisaties die feesten organiseren nog niet voldoende of in ieder geval te laat ingezien. Op het moment zit dance in zijn algemeenheid halverwege fase 3. Als je kijkt naar hoe lang het bij andere muziekstromingen duurde voordat deze algemeen geaccepteerd waren heeft dance nog een tijd te gaan al vraag ik me af of fase 4 ooit gehaald zal worden vanwege de aard van deze stroming.

Je kan vaststellen dat na 18 jaar dance en een nieuwe generatie journalisten de affiniteit er nu wel is en het uitzonderingen zijn als er negatief bericht wordt. De journalistieke deskundigheid is er ook maar wordt nog niet door alle media gebruikt. Dat er nu een aantal jonge journalisten bij dagbladen zitten die er wel iets mee hebben is een goede ontwikkeling. Iets wat je je kunt afvragen is of er wel voldoende markt is voor dance in ons land. Ondanks de populariteit bij de uitgaansjeugd voor dancefeesten is het de vraag of die überhaupt wel op inhoudelijk diepgaande dance artikelen zit te wachten door traditionele media. Dance is op de cultuurredacties niet een onderwerp geweest waarmee is geprobeerd om jonge lezers aan hun titel te binden. Daarvoor heeft het in vergelijking tot ander cultureel nieuws misschien ook wel te weinig betekenis. Dat zie je ook aan de tijdschriftmarkt. In tegenstelling tot de vele websites waar er in mijn ogen slechts enkele journalistiek gezien iets toevoegen (3voor12, Link2party, Go, Beatfreax en Partyscene) is de keuze qua tijdschriften juist erg afgenomen. Dancetijdschriften redden het financieel niet vooral door gebrek aan sponsoren en betalende lezers. Disco Dance, Basic Groove en ID&T Release zijn daar schrijvende voorbeelden van.

Een echt goed dancetijdschrift hebben we eigenlijk niet meer in Nederland. Zelfs een gratis blad als djbroadcast (kwalitatief hoogstaand maar erg gespecialiseerd) heeft het moeilijk. Bij het bedienen van de gehele housegeneratie (de jongeren van toen en nu) zou je een blad of site moeten maken waarbij alle stromingen aan bod komen, er een goede afwisseling is tussen nieuw talent en gevestigde namen. Journalisten voldoende ruimte bieden om meer te kunnen laten zien van een persoon of organisatie of ontwikkeling. Dan nog is het de vraag of ons land wel over voldoende potentiële abonnees voor zo’n blad beschikt. Als je naar dancetijdschriften wereldwijd kijkt zijn die er maar weinig en hebben ze het moeilijk. Of er is sprake van een gespecialiseerde bladen met een duidelijke doelgroep zoals DJ Times (gericht op mobile dj’s) of ernstige concurrentie door een zo groot mogelijke doelgroep te willen bereiken zoals Mixmag, Muzik en Ministry waarbij de laatste het onderspit dolf en failliet ging. Verder zijn er nog de toonaangevende bladen als iDJ, Dj Mag en M8. Ook in Duitsland is het aanbod aan dancebladen niet groot, je hebt er Raveline en Groove. Wat je daar wel ziet

is de streekgebonden dancetijdschriften als Subculture, die overigens ook on-line te lezen zijn. Dat is ook het geval met Partysan een tijdschrift dat in meerdere landen verschijnt en over meerdere internetsites beschikt. De overgang naar alleen nog maar een interneteditie is de volgende stap en een kwestie van tijd denk ik.

Internet is nu nog een gratis medium waarop de inbreng van de bezoeker als dance-consument groot is. Dit heeft voor- en nadelen. Als lid van een community ergens een cd recensie posten of zelf een stuk over een bezocht feest plaatsen op een site waarop voor- en medestanders dan weer reageren komt steeds vaker voor. Internetsites zijn dan ook als paddestoelen uit de grond geschoten de laatste paar jaar. Dit is de kwaliteit niet ten goede gekomen. Interviews en reports zijn vaak van een bedenkelijk niveau. Maar op meer diepgang zit maar een kleine groep liefhebbers te wachten. Wil je als journalist puur over dance schrijven is dat in Nederland bijna niet mogelijk of ben je aangewezen op het internet. Er wordt wel eens aandacht besteed aan dance in bladen als OOR en soms in Blend en zijn er incidentele uitgaven zoals het tijdschrift XPRS maar het houdt niet over. Natuurlijk is er de Nieuwe Revu op zijn tijd (discutabel of niet) en zijn er de kranten waarvan Spits de kroon spant met wekelijks iets over dance. Al met al voldoende aandacht maar erg wisselend van niveau.

Overzicht Bronnen

Literatuur:

- Van Veen, G (1994) – *Welcome to the future*. Amsterdam: Arena b.v.
 Van Veen, G (2004) – *Release het verhaal van ID&T deel 1*. Amsterdam: Vassalluci
 Beemsterboer T & Van Terphoven A. (2004) – *Door! Dance in Nederland*.
 Amsterdam:Contact
 Altena,A (1999) – *What's New? Essays over het belang van de nieuwe media voor de beeldende kunst*: AMP, Groningen
 Verhagen, S. (1998) -*To be or to wannabe. Over gabbers, jeugdculturen en de media*. (doctoraalscriptie Algemene Sociale Wetenschappen) Utrecht: Universiteit Utrecht
 Bogt, T. ter (1997). *One Two Three Four... Popmuziek, jeugdcultuur en stijl*. Utrecht: Uitgeverij LEMMA bv.
 Reynolds, S (1998) - *Energy Flash; A Journey through rave music and dance culture*. Picador.
 Brewster,B & Broughton,F (1999) - *Last Night A DJ Saved My Life*. London: Headline

Artikelen:

- Engelshoven T& Lujn J (28-1-1989) – *House ...Muziek voor miljoenen*. OOR
 Van Duijnhoven, S (20-7-2002) – *Het tijdperk van de grote feesten*. De Groene Amsterdammer
 Hemelaar, N (01-07-1994) - *Zaken doen op house party*. AD
 Hulsman, B (22-11-1991)- *Soulhouse of gabberhouse*. NRC
 Schulte, A (12-09-1994) - *House-fans: ga maar bij cafés kijken*. Het Parool
 (04-06-1993) - *Top van de house bijeen in Amsterdam*. De Volkskrant
 Thijssen, W (07-04-1998) -*Gabber is dood: met een kaal hoofd geen baan*. De Volkskrant
 Goossens, J (11-06-1994) -*De housse-hausse*. Het Parool
 Van Dijk, T (12-07-1997) - *Flower power herleeft tijdens Love Parade*. AD

Sevil, M (19-02-1999) - *Innercity: superfeest van een wonderboy*. Het Parool
Kamsma, M (30-11-2001) – *Dance is overal*. Het Parool
Ingezonden brief: Buurman, J (06-10-1999) – *Gabbers*. Brieven aan Algemeen Dagblad
Starink, L (4-1-1993) - *Maandagportret* (met dj Per). NRC

Websites:

Begrippen binnen de House - Wikipedia
<http://nl.wikipedia.org/wiki/House>

Geschiedenis Dance – Clubdance
http://www.clubdance.nl/index_frame.html

Geschiedenis Dance - Dutchdance
<http://dutchdance.atspace.com/pages/intropag.html>

Pop Pers prijs - Nationaal Pop Instituut
http://www.popinstituut.nl/popinstituut/pop_pers_prijs.1496.html

‘Een dipje in de dance’ door Edo Dijksterhuis (26-2-2005) (Financieel dagblad)
<http://www2.fmg.uva.nl/populairecultuur/popmuziek-FD-Tom.htm>

‘De waarheid als een hype’ (2004) door Harry Prenger
http://www.afgrond.org/Artikelen/Cnt_20040410HP.php

Paul Geerts
<http://www.fontys.nl/opleidingen/voltijd.asp?id=36796>
<http://www.radio.nl/2003/home/medianieuws/010.archief/2004/11/92345.html>

Rapport KPMG (2003) –Dance in Nederland. Opdrachtgever ID&T
<http://www.id-t.com/kpmg-rapport/dance-in-nederland.pdf>

‘What’s this thing called house’ - Jack to the sound of the underground 1986-1989.
<http://home.planet.nl/~hegma004/nederland1.htm>

Bout, B (2005) – Column Illegale journalisten !?!.
www.udc.nl – columns